

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 188 (XXXII) — Nr. 733

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 13 august 2020

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
	ACTE ALE AUTORITĂȚII DE SUPRAVEGHERE FINANCIARĂ	
31.	— Normă pentru modificarea Normei Autorității de Supraveghere Financiară nr. 24/2015 privind obligațiile de raportare și transparență în sistemul pensiilor administrare privat	2
32.	— Normă pentru modificarea Normei Autorității de Supraveghere Financiară nr. 25/2015 privind obligațiile de raportare și transparență în sistemul pensiilor facultative	3
	ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
	Decizia nr. 20 din 7 iulie 2020 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală)	4–15

ACTE ALE AUTORITĂȚII DE SUPRAVEGHERE FINANCIARĂ

AUTORITATEA DE SUPRAVEGHERE FINANCIARĂ

N O R M Ă**pentru modificarea Normei Autorității de Supraveghere Financiară nr. 24/2015 privind obligațiile de raportare și transparență în sistemul pensiilor administrate privat**

Având în vedere prevederile art. 55 alin. (12) și (14), art. 111—114 și ale art. 128 lit. g) din Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în baza prevederilor art. 2 alin. (1) lit. c) și d), art. 3 alin. (1) lit. b), art. 5 lit. c), art. 6 alin. (1) și (2) și ale art. 7 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 93/2012 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității de Supraveghere Financiară, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 113/2013, cu modificările și completările ulterioare, în urma deliberărilor Consiliului Autorității de Supraveghere Financiară din ședința din data de 5 august 2020,

Autoritatea de Supraveghere Financiară emite prezenta normă.

Art. I. — Norma Autorității de Supraveghere Financiară nr. 24/2015 privind obligațiile de raportare și transparență în sistemul pensiilor administrate privat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 3 și 3 bis din 5 ianuarie 2016, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 27 va avea următorul cuprins:

„Art. 27. — (1) Conform prevederilor art. 113 alin. (1) din Lege, administratorul transmite în scris, gratuit, fiecărui participant, până la data de 15 mai a fiecărui an, în format fizic la ultima adresă de corespondență comunicată sau prin mijloace electronice, o informare cu privire la situația activului personal al participantului la data de 31 decembrie a anului precedent.

(2) Informarea prevăzută la alin. (1) trebuie să conțină minimum de informații conform anexei nr. 10.

(3) Administratorul este obligat să ia toate măsurile necesare astfel încât să se respecte confidențialitatea informațiilor referitoare la datele personale ale participanților la fondul de pensii administrat privat, potrivit legislației referitoare la protecția datelor cu caracter personal.

(4) Administratorul are obligația de a verifica motivele pentru care informarea anuală a fost returnată/nerecepționată, de a corecta, după caz, informațiile eronate din evidențele proprii și de a retransmite informarea acolo unde constată că a fost transmisă eronat.”

2. La anexa nr. 10 la normă, la „Instrucțiuni de completare și de transmitere a Anexei nr. 10”, numărul curent 6 va avea următorul cuprins:

Nr. crt.	Denumire câmp	Descriere câmp
„6	Instrucțiuni de transmitere	<p>1. Acest document se transmite tuturor persoanelor care au calitatea de participant, în format fizic sau prin mijloace electronice.</p> <p>2. Responsabilitatea legală referitoare la informarea participanților, precum și la conținutul informării revine administratorului. Obligația de informare anuală a participanților se realizează prin elaborarea informărilor și transmiterea acestora către participanți.</p> <p>3. Administratorul are obligația de a realiza, verifica și autoriza conținutul informărilor anuale pentru participanți.</p> <p>4. Transmiterea efectivă a informărilor anuale în format fizic către participanți (introducerea în plicuri, timbrarea, individualizarea scrisorilor pentru fiecare participant în parte, precum și alte activități conexe) poate fi realizată prin intermediul unor furnizori autorizați de servicii poștale.</p> <p>5. Transmiterea informărilor anuale prin mijloace electronice poate fi realizată doar către participanții care și-au exprimat această opțiune. Transmiterea informării anuale prin mijloace electronice poate fi efectuată de către administrator sau prin intermediul unor furnizori de servicii.</p> <p>6. În situația în care transmiterea informărilor anuale se face prin intermediul serviciilor poștale, administratorul are obligația de a indica într-un proces-verbal încheiat cu persoana juridică ce prestează servicii poștale cel puțin următoarele informații:</p> <p>a) județul și localitatea;</p> <p>b) numărul de plicuri;</p> <p>c) numele complet al fiecărui participant/destinatar în parte.</p> <p>7. În situația în care transmiterea informărilor anuale se face prin mijloace electronice, administratorul are obligația de a indica într-un proces-verbal încheiat cu persoana juridică ce prestează servicii următoarele informații:</p> <p>a) adresa de e-mail/numărul de telefon/alte mijloace electronice prin care se transmite informarea;</p> <p>b) numărul de informări transmise prin mijloace electronice;</p> <p>c) numele complet al fiecărui participant.</p> <p>8. Comunicarea informării anuale se face în termenul prevăzut de prezenta normă.</p> <p>9. În situația informărilor returnate ca urmare a adreselor incomplete sau necorespunzătoare, administratorul are obligația de a le arhiva până la următoarea informare a participanților, constituind mijloc de probă în cazul controalelor efectuate de A.S.F.”</p>

Art. II. — Prezenta normă se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și intră în vigoare la data publicării.

Președintele Autorității de Supraveghere Financiară,
Nicu Marcu

București, 5 august 2020.
Nr. 31.

AUTORITATEA DE SUPRAVEGHERE FINANCIARĂ

N O R M Ă
pentru modificarea Normei Autorității de Supraveghere Financiară nr. 25/2015
privind obligațiile de raportare și transparență în sistemul pensiilor facultative

Având în vedere prevederile art. 29 alin. (10) și (12), art. 100—104 și ale art. 108 lit. g) din Legea nr. 204/2006 privind pensiile facultative, cu modificările și completările ulterioare,

în baza prevederilor art. 2 alin. (1) lit. c) și d), art. 3 alin. (1) lit. b), art. 5 lit. c), art. 6 alin. (1) și (2) și ale art. 7 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 93/2012 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității de Supraveghere Financiară, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 113/2013, cu modificările și completările ulterioare,

Autoritatea de Supraveghere Financiară emite prezenta normă.

Art. I. — Norma Autorității de Supraveghere Financiară nr. 25/2015 privind obligațiile de raportare și transparență în sistemul pensiilor facultative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 6 și 6 bis din 6 ianuarie 2016, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 27 va avea următorul cuprins:

„Art. 27. — (1) Conform prevederilor art. 103 alin. (1) din Lege, administratorul transmite în scris, gratuit, fiecărui participant, până la data de 15 mai a fiecărui an, în format fizic la ultima adresă de corespondență comunicată sau prin mijloace electronice, o informare cu privire la situația activului personal al participantului la data de 31 decembrie a anului precedent.

(2) Informarea prevăzută la alin. (1) trebuie să conțină minimum de informații conform anexei nr. 10.

(3) Administratorul este obligat să ia toate măsurile necesare astfel încât să se respecte confidențialitatea informațiilor referitoare la datele personale ale participanților la fondul de pensii facultative, potrivit legislației referitoare la protecția datelor cu caracter personal.

(4) Administratorul are obligația de a verifica motivele pentru care informarea anuală a fost returnată/nerecepționată, de a corecta, după caz, informațiile eronate din evidențele proprii și de a retransmite informarea acolo unde constată că a fost transmisă eronat.”

2. La anexa nr. 10, la „Instrucțiuni de completare și de transmitere a Anexei nr. 10”, numărul curent 6 va avea următorul cuprins:

Nr. crt.	Denumire câmp	Descriere câmp
„6	Instrucțiuni de transmitere	<p>1. Acest document se transmite tuturor persoanelor care au calitatea de participant, în format fizic sau prin mijloace electronice.</p> <p>2. Responsabilitatea legală referitoare la informarea participanților, precum și la conținutul informării revine administratorului. Obligația de informare anuală a participanților se realizează prin elaborarea informărilor și transmiterea acestora către participanți.</p> <p>3. Administratorul are obligația de a realiza, verifica și autoriza conținutul informărilor anuale pentru participanți.</p> <p>4. Transmiterea efectivă a informărilor anuale în format fizic către participanți (introducerea în plicuri, timbrarea, individualizarea scrisorilor pentru fiecare participant în parte, precum și alte activități conexe) poate fi realizată prin intermediul unor furnizori autorizați de servicii poștale.</p> <p>5. Transmiterea informărilor anuale prin mijloace electronice poate fi realizată doar către participanții care și-au exprimat această opțiune. Transmiterea informării anuale prin mijloace electronice poate fi efectuată de către administrator sau prin intermediul unor furnizori de servicii.</p> <p>6. În situația în care transmiterea informărilor anuale se face prin intermediul serviciilor poștale, administratorul are obligația de a indica într-un proces-verbal încheiat cu persoana juridică ce prestează servicii poștale cel puțin următoarele informații:</p> <p>a) județul și localitatea;</p> <p>b) numărul de plicuri;</p> <p>c) numele complet al fiecărui participant/destinatar în parte.</p> <p>7. În situația în care transmiterea informărilor anuale se face prin mijloace electronice, administratorul are obligația de a indica într-un proces-verbal încheiat cu persoana juridică ce prestează servicii următoarele informații:</p> <p>a) adresa de e-mail/numărul de telefon/alte mijloace electronice prin care se transmite informarea;</p> <p>b) numărul de informări transmise prin mijloace electronice;</p> <p>c) numele complet al fiecărui participant.</p> <p>8. Comunicarea informării anuale se face în termenul prevăzut de prezenta normă.</p> <p>9. În situația informărilor returnate ca urmare a adreselor incomplete sau necorespunzătoare, administratorul are obligația de a le arhiva până la următoarea informare a participanților, constituind mijloc de probă în cazul controalelor efectuate de A.S.F.”</p>

Art. II. — Prezenta normă se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și intră în vigoare la data publicării.

Președintele Autorității de Supraveghere Financiară,
Nicu Marcu

București, 5 august 2020.
 Nr. 32.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE PENALĂ

DECIZIA Nr. 20

din 7 iulie 2020

Dosar nr. 1.060/1/2020

Daniel Grădinaru	— președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Rodica Aida Popa	— judecător la Secția penală
Eleni Cristina Marcu	— judecător la Secția penală
Ștefan Pistol	— judecător la Secția penală
Simona Cristina Neniță	— judecător la Secția penală
Săndel Lucian Macavei	— judecător la Secția penală
Valentin Horia Șelaru	— judecător la Secția penală
Leontina Șerban	— judecător la Secția penală
Florentina Dragomir	— judecător la Secția penală

S-a luat în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția I penală, în Dosarul nr. 792/1.748/2019, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „Interpretarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal cu privire la calculul pedepsei amenzii în caz de concurs de infracțiuni, în situația în care suma corespunzătoare unei zile-amendă stabilită pentru fiecare infracțiune concurentă este diferită”.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a fost constituit conform prevederilor art. 476 alin. (6) din Codul de procedură penală raportat la art. 473 alin. (8) din Codul de procedură penală și art. 36 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat.

Ședința a fost prezidată de către președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, domnul judecător Daniel Grădinaru.

La ședința de judecată a participat doamna Raluca Florentina Nemeșu, magistrat-asistent în cadrul Secției penale, desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 38 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat.

Judecător-raportor a fost desemnat, conform art. 476 alin. (7) din Codul de procedură penală, doamna Rodica Aida Popa, judecător în cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost reprezentat de domnul Teodor Manea, procuror șef al Biroului de recursuri penale în interesul legii, Secția judiciară.

Magistratul-asistent a prezentat referatul cauzei, învederând obiectul Dosarului nr. 1.060/1/2020, aflat pe rolul Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, precum și faptul că au comunicat puncte de vedere sau jurisprudență cu privire la problema de drept în discuție: Curtea de Apel Alba Iulia, Curtea de Apel București, Curtea de Apel Brașov, Curtea de Apel Bacău, Curtea de Apel Cluj, Curtea de Apel Constanța, Curtea de Apel Craiova, Curtea de Apel Galați, Curtea de Apel Iași, Curtea de Apel Pitești, Curtea de Apel Ploiești, Curtea de Apel Târgu Mureș, Curtea de Apel Oradea și Curtea de Apel Timișoara, precum și tribunalele și judecătoriile din circumscripțiile acestor curți de apel.

De asemenea, s-a precizat că, în conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) din Codul de procedură penală raportat la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, a fost solicitată opinia scrisă a specialiștilor cu privire la chestiunea de drept ce a format obiectul sesizării, fiind transmise puncte de vedere din partea Universității de Vest din Timișoara, Facultatea de Drept, Departamentul de drept public, Centrul de Cercetări în Științe Penale, Facultatea de Drept din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, Facultatea de Drept din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” și Facultatea de Drept din cadrul Universității „Titu Maiorescu” din București, precum și Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La data de 15 iunie 2020 a fost depus la dosar raportul întocmit de judecătorul-raportor, fiind comunicat părților, potrivit dispozițiilor art. 476 alin. (9) din Codul de procedură penală.

A mai arătat că Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Adresa nr. 894/C/1.088/III-5/2020 din data de 4 iunie 2020, a comunicat punctul de vedere asupra chestiunii de drept a cărei rezolvare de principiu s-a solicitat.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, constatând că nu sunt cereri sau excepții de formulat, a solicitat reprezentantului Ministerului Public să susțină punctul de vedere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la problema supusă dezbaterii.

Reprezentantul Ministerului Public a arătat că, în cauză, au fost formulate concluzii de admitere a sesizării, fiind îndeplinite condițiile prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală.

Totodată, reprezentantul Ministerului Public arată că problema de drept vizează lămurirea calculului pedepsei amenzii în caz de concurs de infracțiuni, în situația în care suma corespunzătoare unei zile-amendă stabilită pentru fiecare infracțiune concurentă este diferită, și, sub acest aspect, a solicitat pronunțarea unei decizii prin care chestiunea de drept supusă dezlegării să primească următoarea rezolvare:

În interpretarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal, în caz de concurs de infracțiuni, în ipoteza în care suma corespunzătoare unei zile-amendă stabilită pentru infracțiunile concurente este diferită, pedeapsa rezultantă se determină astfel:

— se cumulează pedeapsa amenzii cea mai grea cu sporul de o treime din totalul celorlalte amenzi stabilite;

— se determină numărul de zile-amendă, prin cumularea numărului cel mai mare al zilelor-amendă stabilite pentru o infracțiune cu sporul de o treime din totalul zilelor-amendă stabilite pentru celelalte amenzi;

— se stabilește suma corespunzătoare unei zile-amendă, prin împărțirea cuantumului pedepsei rezultante a amenzii la numărul de zile-amendă rezultante.

În argumentarea punctului de vedere exprimat se arată că întrebarea formulată prin încheierea de sesizare derivă din opiniile exprimate în literatura de specialitate, fiind prezentate

două modalități de calcul cu privire la mecanismul prin care se pot determina numărul și suma corespunzătoare unei zile amendă pentru ipoteza menționată.

Într-o primă variantă s-a arătat că, în lipsa unor dispoziții legale, pot fi aplicate, pe calea suplimentului analogic *in favorem*, prevederile art. 61 alin. (6) din Codul penal. Astfel, la numărul cel mai mare al zilelor-amendă stabilite pentru o infracțiune se va adăuga sporul de o treime din numărul zilelor-amendă stabilite pentru celelalte infracțiuni, urmând ca suma corespunzătoare unei zile-amendă să se determine împărțind cuantumul pedepsei rezultante la numărul zilelor-amendă rezultante.

În a doua variantă s-a apreciat că mai întâi se va proceda la determinarea cuantumului corespunzător unei zile-amendă ca medie ponderată a cuantumurilor stabilite în cazul pedepselor individuale, iar apoi se va determina numărul de zile-amendă pornind de la acest cuantum.

S-a argumentat că acest din urmă mecanism ar fi preferabil, întrucât, pe de o parte, evită aplicarea prin analogie a unui text de lege, iar pe de altă parte, rezultatul obținut reflectă mai fidel ponderea fiecărei pedepse în structura rezultantei.

Totodată, reprezentantul Ministerului Public a menționat că, în aplicarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal pentru sancționarea concursului de infracțiuni, legiuitorul a aplicat sistemul cumulului juridic cu spor obligatoriu și fix, respectiv la amenda cea mai grea se va adăuga un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse cu amendă stabilite de instanțe pentru concursul de infracțiuni.

Raportat la aceste aspecte, s-a arătat că obligativitatea determinării numărului zilelor-amendă este statuată de legiuitor în conținutul dispozițiilor art. 61 alin. (3) teza I din Codul penal, prin folosirea sintagmei „instanța stabilește”, care are un caracter imperativ, iar în materia concursului de infracțiuni, în conținutul art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal, legiuitorul prevede în mod explicit că în situația în care s-au stabilit numai pedepse cu amendă se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse cu amendă stabilite, și nu se face referire la elementele pe baza cărora se stabilește cuantumul amenzii, conform art. 61 din Codul penal.

De asemenea, s-a arătat că în același sens este și doctrina, potrivit căreia pedeapsa rezultantă va fi amenda care are cuantumul cel mai mare, în operațiunea de contopire fiind avute în vedere sumele stabilite cu titlu de amendă pentru fiecare infracțiune concurentă, și nu numărul de zile-amendă.

Pe cale de consecință, se poate considera că se poate stabili și numărul de zile-amendă corespunzător pedepsei rezultante a amenzii, prin cumularea numărului celui mai mare al zilelor-amendă stabilit pentru o infracțiune cu numărul de zile-amendă care reprezintă o treime din totalul zilelor-amendă stabilite pentru celelalte amenzi.

Ulterior, suma corespunzătoare unei zile-amendă urmează să se determine împărțind cuantumul pedepsei rezultante a amenzii la numărul zilelor-amendă rezultante.

Față de aceste susțineri s-a solicitat admiterea sesizării în sensul celor invocate în punctul de vedere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la problema supusă dezbaterii în Dosarul nr. 1.060/1/2020.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, a acordat cuvântul membrilor completului, în situația în care au întrebări de formulat.

Constatând că nu sunt întrebări de formulat din partea membrilor completului, președintele completului, domnul judecător Daniel Grădinaru, președinte al Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a declarat dezbaterile închise, iar Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a reținut dosarul în pronunțare.

ÎNALTA CURTE,

asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

Prin Încheierea de ședință din data de 18 martie 2020, pronunțată de Curtea de Apel București — Secția I penală, în temeiul art. 475, art. 476 alin. (1) din Codul de procedură penală, s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru a pronunța o hotărâre prealabilă în vederea dezlegării de principiu a următoarei probleme de drept: „Interpretarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal cu privire la calculul pedepsei amenzii în caz de concurs de infracțiuni, în situația în care suma corespunzătoare unei zile-amendă stabilită pentru fiecare infracțiune concurentă este diferită.”

II. Expunerea succintă a cauzei

Prin Sentința penală nr. 677 din data de 25 septembrie 2019, Judecătoria Cornetu, în temeiul art. 244 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 396 alin. (1), (2) și (10) din Codul de procedură penală, a condamnat-o pe inculpata A., fiica lui B. și C., născută la data de 13.10.1975 în municipiul D., județul Ialomița, cu domiciliul în oraș P.-L., la o pedeapsă de 1 an și 6 luni închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de înșelăciune.

În temeiul art. 62 alin. (1) și (2) din Codul penal, raportat la art. 61 alin. (4) lit. c) din Codul penal, a adăugat pe lângă pedeapsa închisorii pentru săvârșirea infracțiunii de înșelăciune pedeapsa amenzii penale de 3.000 lei (200 de zile-amendă, stabilind cuantumul sumei corespunzătoare unei zile-amendă la 15 lei).

În temeiul art. 238 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 396 alin. (1), (2) și (10) din Codul de procedură penală, a fost condamnată inculpata A. la o pedeapsă de 6 luni închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de abuz de încredere.

În temeiul art. 62 alin. (1) și (2) din Codul penal, raportat la art. 61 alin. (4) lit. b) și c) din Codul penal, a adăugat pe lângă pedeapsa închisorii pentru săvârșirea infracțiunii de abuz de încredere pedeapsa amenzii penale de 3.000 lei (120 de zile-amendă, stabilind cuantumul sumei corespunzătoare unei zile-amendă la 25 lei).

A constatat că faptele deduse judecății sunt concurente cu infracțiunile judecate definitiv anterior, respectiv:

— prin Sentința penală nr. 377 din data de 30 mai 2017, pronunțată de Judecătoria Sectorului 3 București, definitivă prin Decizia penală nr. 1.390/A din 19 octombrie 2017 a Curții de Apel București, pentru care s-a aplicat pedeapsa de 5.100 lei amendă penală;

— prin Sentința penală nr. 482 din data de 13 iunie 2019, pronunțată de Judecătoria Sectorului 3 București, definitivă prin neapelare la data de 9 iulie 2019, pentru care s-au aplicat trei pedepse de 2.800 lei amendă penală.

A repus în individualitatea lor pedepsele aplicate pentru infracțiunile concurente, înlăturând sporurile de pedeapsă aplicate.

În baza art. 38 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 39 alin. (1) lit. e) din Codul penal, a aplicat inculpatei A. pedeapsa cea mai grea, aceea de 1 an și 6 luni închisoare, la care a adăugat sporul obligatoriu de 2 luni închisoare (o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite), respectiv în întregime amenda penală rezultantă în cuantum de 9.400 lei [calculată conform art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal], pedeapsa rezultantă fiind de 1 an și 8 luni închisoare și 9.400 lei amendă penală.

În baza art. 91 din Codul penal a dispus suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei închisorii de 1 an și 8 luni și a stabilit un termen de supraveghere de 4 ani, conform dispozițiilor art. 92 din Codul penal.

În baza art. 93 alin. (1) din Codul penal a obligat inculpata ca pe durata termenului de supraveghere să respecte următoarele măsuri de supraveghere: a) să se prezinte la Serviciul de Probațiune Ilfov, la datele fixate de acesta; b) să primească vizitele consilierului de probațiune desemnat cu supravegherea sa; c) să anunțe, în prealabil, schimbarea locuinței și orice deplasare care depășește 5 zile; d) să comunice schimbarea locului de muncă; e) să comunice informații și documente de natură a permite controlul mijloacelor sale de existență.

În baza art. 93 alin. (2) lit. b) din Codul penal a impus inculpatului să execute următoarea obligație: să frecventeze două programe de reintegrare socială derulate de către serviciul de probațiune sau organizate în colaborare cu instituții din comunitate.

În baza art. 94 alin. (1) din Codul penal, pe durata termenului de supraveghere, datele prevăzute în art. 93 alin. (1) lit. c)—e) se comunică Serviciului de Probațiune Ilfov.

În baza art. 93 alin. (3) din Codul penal, pe parcursul termenului de supraveghere, inculpatul va presta o muncă neremunerată în folosul comunității pe o perioadă de 120 de zile în cadrul uneia dintre următoarele două instituții: S.C. sau Fundația, consilierul de probațiune din cadrul Serviciului de Probațiune Ilfov urmând a decide, potrivit art. 57 cu referire la art. 51 din Legea nr. 253/2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, în care din cele două instituții urmează a se executa obligația.

Un exemplar al sentinței s-a comunicat Serviciului de Probațiune Ilfov.

În baza art. 91 alin. (4) din Codul penal și art. 404 alin. (2) din Codul de procedură penală a atras atenția inculpatei asupra dispozițiilor art. 96 din Codul penal privind cauzele de revocare a suspendării executării pedepsei sub supraveghere.

În temeiul art. 91 alin. (2) din Codul penal, dispoziția privind pedeapsa amenzii penale care însoțește pedeapsa închisorii este executorie.

În baza art. 397 alin. (1) raportat la art. 25 alin. (1) din Codul de procedură penală, cu aplicarea art. 1.348 și următoarele din Codul civil, a admis acțiunea civilă formulată de partea civilă E. și a obligat-o pe inculpata A. la plata către aceasta a sumei de 2.550 lei.

În baza art. 397 alin. (1) raportat la art. 25 alin. (1) din Codul de procedură penală, cu aplicarea art. 1.348 și următoarele din Codul civil, a admis în parte acțiunea civilă formulată de partea civilă F. și a obligat-o pe inculpata A. la plata către aceasta a sumei de 7.000 lei.

În baza art. 274 alin. (1) din Codul de procedură penală a obligat inculpata la plata sumei de 1.500 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare avansate de statul român.

În baza art. 272 din Codul de procedură penală, onorariul pentru asistență judiciară obligatorie s-a acoperit din sumele avansate de stat.

Pentru a hotărî astfel, Judecătoria Cornetu a reținut că faptele inculpatei A., care, în calitate de administrator al SC:

— în cursul lunii martie 2014 a indus în eroare persoana vătămată E., cu ocazia achiziției unui ban din aur — ducată austriac și prestării serviciului de a-l prinde de un lanț, pentru care persoana vătămată a achitat în avans suma de 2.550 lei, prezentând mincinos faptul că dispune de un asemenea bun, în scopul de a obține pentru sine un folos patrimonial injust, producând, din cauza nelivrării bunului, o pagubă în sumă de 2.550 lei persoanei vătămate E.;

— în cursul lunii iulie 2015 și-a însușit pe nedrept și totodată a refuzat să restituie bijuteriile, constând în 2 brățări, un lanț, un inel și cercei, toate din aur, în valoare de aproximativ 7.000 lei, remise de persoana vătămată F., pentru a fi reparate de către

inculpată, fapte ce întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor, aflate în concurs, de înșelăciune, faptă prevăzută și pedepsită de art. 244 alin. (1) din Codul penal, și abuz de încredere, prevăzută și pedepsită de art. 238 alin. (1) din Codul penal, ambele cu aplicarea art. 38 alin. (1) din Codul penal.

S-a mai reținut că în cauză sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 396 alin. (2) din Codul de procedură penală, în sensul că fapta dedusă judecării există, dincolo de orice îndoială, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpată cu forma de vinovăție prevăzută de lege, în cauză urmând a opera răspunderea penală a acesteia pentru infracțiunile comise.

Împotriva Sentinței penale nr. 677 din data de 25 septembrie 2019, pronunțată de Judecătoria Cornetu, au declarat apel Parchetul de pe lângă Judecătoria Cornetu și inculpata A.

În motivarea apelului declarat de Parchetul de pe lângă Judecătoria Cornetu se apreciază ca fiind nelegală hotărârea instanței de fond sub aspectul condamnării inculpatului la o pedeapsă rezultantă de 1 an și 8 luni închisoare și 9.400 lei amendă penală, criticând modul în care prima instanță a făcut aplicarea art. 40 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 38 alin. (1) cu referire la art. 39 alin. (1) lit. e) din același cod, raportat la art. 39 alin. (1) lit. b) și e) din Codul penal.

În motivarea apelului declarat de apelanta-intimată-inculpată se solicită aplicarea dispozițiilor art. 83 din Codul penal, motivat de faptul că inculpata a fost trimisă în judecată pentru infracțiunile de înșelăciune și de abuz de încredere, precizând că acestea sunt fapte săvârșite fără vinovăție, însă recunoscute de către inculpată doar sub aspectul săvârșirii infracțiunii de abuz de încredere, solicitând a se ține seama și de circumstanțele săvârșirii faptei.

III. **Punctul de vedere al procurorului și al părții asupra chestiunii de drept sesizate**

Reprezentantul Ministerului Public și apelanta-intimată-inculpată, prin avocat ales, au susținut că sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție este admisibilă.

Punctul de vedere al reprezentantului Ministerului Public a fost în sensul că o soluție, în lipsa unei reglementări legale, ar fi apelarea la dispozițiile art. 61 alin. (6) din Codul penal, și anume stabilirea pedepsei rezultante între sumele stabilite cu titlu de amendă penală, conform art. 38 și 39 din Codul penal, cu 1/3, ulterior stabilirea numărului de zile-amendă, prin aplicarea acelorași dispoziții, iar pentru stabilirea quantumului unei zile-amendă, împărțirea primei sume la cea de-a doua, astfel încât să se știe cât valorează o zi-amendă.

Punctul de vedere al apelantei-intimate-inculpate, prin avocat ales, a fost că în practică nu a găsit quantumul final care ar trebui să fie avut în vedere în urma concursului pentru aplicarea amenzilor.

IV. **Punctul de vedere al completului care a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție**

Punctul de vedere motivat al completului de judecată cu privire la sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea dezlegării chestiunii de drept mai sus expuse a fost următorul:

Chestiunea de drept aflată în discuție pleacă de la situația în care două sau mai multe instanțe condamnă aceeași persoană, prin două sau mai multe hotărâri definitive, la două sau mai multe amenzi penale pentru săvârșirea unor infracțiuni concurente, pentru care se stabilesc **sume corespunzătoare unei zile-amendă diferite**.

În cazul de față, prin Sentința penală nr. 377 din data de 30 mai 2017, pronunțată de Judecătoria Sectorului 3 București, definitivă prin Decizia penală nr. 1.390/A din 19 octombrie 2017 a Curții de Apel București, a fost condamnată inculpata la pedeapsa de 5.100 lei amendă penală (corespunzător 170 zile-amendă x 30 lei/zi-amendă), iar prin Sentința penală nr. 482 din data de 13 iunie 2019, pronunțată de Judecătoria Sectorului 3 București, definitivă prin neapelare la data de 9 iulie 2019, a fost

condamnată inculpata la pedeapsa de 2.800 lei amendă penală (corespunzător 140 zile-amendă x 20 lei/zi-amendă).

Infrațiunile pentru care a fost condamnată inculpata prin aceste sentințe penale sunt concurente cu infrațiunile pentru care s-a dispus trimiterea în judecată în prezenta cauză, motiv pentru care **se pune problema determinării numărului și a sumei corespunzătoare unei zile-amendă**, în condițiile în care apreciază că dispozițiile art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal referitoare la aplicarea pedepsei celei mai grele la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse se referă la **suma de bani rezultată** din înmulțirea zilelor-amendă cu suma corespunzătoare unei zile-amendă, având în vedere dispozițiile art. 61 din Codul penal, conform cărora amenda constă în suma de bani pe care condamnatul este obligat să o plătească statului.

Prima instanță a apreciat că, după ce instanța realizează operațiunea prevăzută de art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal, trebuie să indice și **numărul și suma corespunzătoare unei zile-amendă, pentru ca, în cazul în care inculpata nu execută cu rea-credință pedeapsa amenzii, numărul de zile închisoare pe care urmează a-l executa să fie previzibil.**

Or, dispozițiile art. 39 din Codul penal nu reglementează același mecanism de calcul al numărului sumei corespunzătoare unei zile-amendă, motiv pentru care în doctrină s-au propus două soluții, și anume:

— aplicarea prin analogie a dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal pentru determinarea **mai întâi a numărului zilelor-amendă**, urmând ca pentru determinarea sumei corespunzătoare unei zile-amendă să se împartă cuantumul amenzii rezultante ca urmare a aplicării art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal la numărul zilelor-amendă rezultat tot ca urmare a aplicării art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal;

— determinarea **mai întâi a cuantumului corespunzător unei zile-amendă**, ca medie ponderată a cuantumurilor stabilite în cazul pedepselor individuale, determinând apoi numărul zilelor-amendă.

V. Punctele de vedere exprimate de curțile de apel și instanțele judecătorești arondate

Examinând punctele de vedere exprimate de curțile de apel și instanțele arondate, precum și jurisprudența atașată acestora, ce au fost transmise instanței supreme, referitoare la chestiunea de drept supusă dezlegării, aflate în volumele I și al II-lea ale prezentei cauze, a rezultat o practică neunitară.

Astfel, Curtea de Apel Pitești, Curtea de Apel Iași, Curtea de Apel Timișoara, Curtea de Apel Constanța, Curtea de Apel Galați, Curtea de Apel Oradea, Curtea de Apel București — Secția a II-a penală, Tribunalul Timiș, Tribunalul Prahova, Tribunalul Neamț, Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov, Tribunalul București — Secția I penală, Tribunalul Ilfov și instanțele arondate, Tribunalul Teleorman, Tribunalul Dolj, Tribunalul Giurgiu și instanțele arondate, Tribunalul Gorj, Judecătoria Bistrița, Judecătoria Baia Mare, Judecătoria Onești, Judecătoria Lugoj, Judecătoria Măcin, Judecătoria Carei, Judecătoria Negrești-Oaș, Judecătoria Rupea, Judecătoria Oltenița, Judecătoria Alexandria, Judecătoria Videle și Judecătoria Zimnicea au exprimat opinia cu privire la calculul pedepsei amenzii în caz de concurs de infracțiuni, în situația în care suma corespunzătoare unei zile-amendă stabilită pentru fiecare infracțiune concurentă este diferită, ca fiind incidente, prin analogie, dispozițiile art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal, în sensul că se determină numărul zilelor-amendă, urmând ca pentru determinarea sumei corespunzătoare unei zile-amendă să se împartă cuantumul amenzii rezultante ca urmare a aplicării prevederilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal la numărul zilelor-amendă rezultat tot ca urmare a aplicării respectivelor dispoziții.

Curtea de Apel Târgu Mureș a menționat că opinia majoritară este în sensul că determinarea cuantumului corespunzător unei zile-amendă se va face ca medie ponderată a cuantumurilor stabilite în cazul pedepselor individuale, determinând apoi numărul de zile-amendă pornind de la acest cuantum. Acest mecanism pornește de la constatarea că în structura pedepsei rezultante pedeapsa de bază se regăsește integral, având o pondere de 1, în vreme ce fiecare dintre celelalte pedepse individuale se regăsește doar în proporție de 1/3. Ulterior, numărul de zile-amendă corespunzător pedepsei rezultante se obține împărțind amenda rezultantă determinată potrivit art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal la suma calculată ca medie ponderată. Curtea de Apel București — Secția a II-a penală a exprimat aceeași opinie mai sus arătată de către unii judecători din cadrul acesteia.

Curtea de Apel Ploiești și Tribunalul Covasna au optat pentru a se aplica pedeapsa amenzii celei mai grele, al cărei cuantum a fost deja stabilit prin determinarea numărului de zile de amendă și a cuantumului aferent fiecăreia dintre ele, la care se va adăuga un spor de o treime din totalul celorlalte, potrivit dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal. Prin urmare, operațiunea de contopire va avea în vedere sumele stabilite cu titlu de amendă penală pentru fiecare infracțiune concurentă, și nu numărul de zile de amendă. Și în cazul infracțiunilor concurente judecate separat, infracțiuni pentru care a fost aplicată pedeapsa amenzii, tratamentul sancționator al concursului de infracțiuni, în temeiul art. 40 alin. (1) sau art. 40 alin. (2) din Codul penal, va urma aceleași reguli și, ca urmare, la operațiunea de contopire vor fi avute în vedere sumele stabilite cu titlu de amenzi penale pentru toate infracțiunile concurente.

Curtea de Apel Brașov opinează că mecanismul de determinare a pedepsei rezultante presupune că formula de calcul pentru pedeapsa rezultantă se aplică cu privire la sumele stabilite pentru amenzi, nu cu privire la numărul zilelor-amendă stabilit pentru fiecare infracțiune în parte, mai ales că în astfel de situații există doar pedepse individualizate sub forma sumei stabilite pentru plată, nu și sub forma unui număr concret de zile-amendă stabilit pentru fiecare infracțiune în parte. În ce privește mecanismul prin care urmează să se determine numărul de zile-amendă și suma corespunzătoare unei zile-amendă în cazul unei asemenea pedepse rezultante s-a apreciat că, în absența unui text de lege expres instituit în acest sens, se poate face aplicarea prin analogie a dispozițiilor art. 61 alin. (6) din Codul penal și ale art. 13 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, pentru determinarea numărului de zile-amendă din structura rezultantei calculate potrivit art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal.

Curtea de Apel București — Secția I penală a opinat în majoritate că la stabilirea pedepsei rezultante se va avea în vedere suma corespunzătoare unei zile-amendă care are cuantumul cel mai mare.

Tribunalul București — Secția I penală, într-o a doua opinie, și judecătorii Roșiori de Vede și Turnu Măgurele au apreciat că față de dispozițiile legale citate, în ipoteza concursului de infracțiuni, când s-au stabilit numai pedepse cu amendă, mai întâi se aplică amenda penală pentru fiecare infracțiune concurentă, prin înmulțirea sumei corespunzătoare unei zile-amendă cu numărul zilelor-amendă, conform art. 61 alin. (2) din Codul penal, iar apoi se aplică pedeapsa pentru întregul concurs de infracțiuni, prin aplicarea pedepsei de bază, amenda în cuantumul cel mai mare, la care se adaugă o treime din celelalte pedepse.

Judecătoria Caracal a exprimat opinia unitară în sensul că pedeapsa rezultantă se identifică după cum urmează: la cuantumul cel mai mare al pedepsei amenzii se adună o treime din totalul celorlalte pedepse cu amenda, numărul de zile-amendă fiind stabilit în funcție de numărul cel mai mare al zilelor-amendă stabilite pentru o infracțiune, la care se adaugă o treime din numărul zilelor-amendă stabilite pentru celelalte, iar cuantumul rezultat al unei zile-amendă se stabilește prin împărțirea cuantumului pedepsei rezultante la numărul zilelor-amendă rezultante.

Judecătoria Șimleu Silvaniei, Judecătoria Sinaia și Judecătoria Făgăraș au apreciat că pedeapsa rezultantă se stabilește prin aplicarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal, în sensul că se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse cu amenda stabilite, fără a se preciza la pedeapsa rezultantă suma corespunzătoare unei zile-amendă.

S-au atașat Sentința penală nr. 22 din 15 ianuarie 2010 a Judecătoriei Sighetu Marmatiei, rămasă definitivă prin neapelare la 4 februarie 2019; Sentința penală nr. 202 din 16 octombrie 2019 a Judecătoriei Jibou, rămasă definitivă la data de 5 noiembrie 2019 prin neapelare; Sentința penală nr. 13/P din 23 ianuarie 2019 a Tribunalului Neamț — Secția penală, rămasă definitivă prin neapelare pentru inculpații G. și H., prin Decizia penală nr. 413 din 2 aprilie 2019 a Curții de Apel Bacău, pentru apelantul inculpatul I., și prin Decizia penală nr. 260 din 5 martie 2020 a Curții de Apel Bacău pentru apelanții inculpați J. și K.; Sentința penală nr. 360 din 21 martie 2018 a Judecătoriei Botoșani, rămasă definitivă prin neapelare; Sentința penală nr. 45 din 2 aprilie 2020 a Judecătoriei Câmpulung Moldovenesc, rămasă definitivă prin neapelare; Decizia penală nr. 138 din 11 februarie 2020 a Curții de Apel Ploiești — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie; Decizia penală nr. 195 din 20 februarie 2020 a Curții de Apel Ploiești — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie; Sentința penală nr. 192 din 2 decembrie 2019 a Judecătoriei Râmnicu Sărat — Secția mixtă civil-penal; Decizia penală nr. 677/P din 25 iunie 2019 a Curții de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie; Sentința penală nr. 363 din 11 februarie 2020 a Judecătoriei Medgidia; Sentința penală nr. 667 din 19 aprilie 2019 a Judecătoriei Galați — Secția penală; Sentința penală nr. 62 din 16 martie 2016 a Judecătoriei Făgăraș; Decizia penală nr. 1.384/A din 22 octombrie 2019 a Curții de Apel București — Secția a II-a penală; Sentința penală nr. 464 din 10 martie 2015 a Judecătoriei Sectorului 5 București; Sentința penală nr. 561 din 3 martie 2020 a Judecătoriei Sectorului 5 București.

La Curtea de Apel Cluj, Curtea de Apel Bacău, Curtea de Apel Iași și instanțele arondate, Curtea de Apel Târgu Mureș și instanțele arondate, Curtea de Apel Oradea și instanțele arondate, Curtea de Apel Brașov, Curtea de Apel Alba Iulia și instanțele arondate, Curtea de Apel Craiova, Tribunalul Cluj, Tribunalul Bistrița-Năsăud, Tribunalul Maramureș, Tribunalul Sălaj, Tribunalul Bacău și judecătoriile arondate, Tribunalul Timiș și judecătoriile arondate acestuia, Tribunalul Arad, Tribunalul Caraș-Severin, Tribunalul Tulcea, Tribunalul Constanța, Tribunalul Brașov, Tribunalul Covasna, Tribunalul Gorj, Tribunalul Dolj, Tribunalul Olt, Judecătoria Cluj-Napoca, Judecătoria Gherla, Judecătoria Turda, Judecătoria Năsăud, Judecătoria Beclean, Judecătoria Bistrița, Judecătoria Baia Mare, Judecătoria Vișeu de Sus, Judecătoria Dragomirești, Judecătoria Târgu Lăpuș, Judecătoria Zalău, Judecătoria Șimleu Silvaniei, Judecătoria Piatra-Neamț, Judecătoria Roman, Judecătoria Târgu-Neamț, Judecătoria Bicăz, Judecătoria Buzău, Judecătoria Pătărlagele, Judecătoria Pogoanele, Judecătoria Constanța, Judecătoria Mangalia, Judecătoria Hârșova, Judecătoria Tulcea, Judecătoria Babadag, Judecătoria

Brașov, Judecătoria Rupea, Judecătoria Zărnești, Judecătoria Sfântu Gheorghe, Judecătoria Târgu Secuiesc, Judecătoria Întorsura Buzăului, Judecătoria Târgu Jiu, Judecătoria Motru, Judecătoria Novaci, Judecătoria Târgu Cărbunești, Judecătoria Slatina, Judecătoria Balș și Judecătoria Corabia nu a fost identificată practică judiciară cu privire la problema supusă discuției.

VI. Opinia specialiștilor consultați

În condițiile art. 476 alin. (10) cu referire la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală s-au solicitat puncte de vedere specialiștilor cu privire la problema de drept supusă dezlegării.

VI.1. Facultatea de Drept din cadrul Universității de Vest Timișoara, Departamentul de drept public, Centrul de Cercetări în Științe Penale, în opinia exprimată, a arătat că sesizarea trebuie respinsă ca inadmisibilă, întrucât sunt îndeplinite doar condițiile referitoare la stadiul și instanța în fața căreia s-a invocat chestiunea supusă dezlegării, respectiv cauza se află în cursul judecării în fața unui complet al Curții de Apel București, investit cu soluționarea conflictului de drept penal în ultimă instanță, precum și aceea privind chestiunea de drept cu a cărei analiză a fost sesizată instanța supremă, că nu a primit o rezolvare printr-o hotărâre prealabilă anterioară sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui asemenea instrument de unificare a practicii judiciare aflate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție. Se consideră că nu este îndeplinită condiția existenței relației de dependență între dezlegarea pretensei chestiuni de drept și soluționarea pe fond a cauzei.

S-a apreciat că instanța de apel are posibilitatea verificării temeiniciei căii de atac cu care a fost investită prin raportare directă la textul legal indicat, respectiv art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal.

Totodată, s-a considerat că, pe fond, interpretarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal cu privire la calculul pedepsei amenzii în caz de concurs de infracțiuni, în situația în care suma corespunzătoare unei zile-amendă stabilită pentru fiecare infracțiune concurentă este diferită, este identică cu interpretarea în situația în care cuantumul unei zile-amendă nu ar fi diferit, interesând sumele finale stabilite (amenziile penale ce urmează a fi contopite).

Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție a avut la bază însă o preocupare a instanței de apel privind eventuala neexecutare în viitor a amenzii penale rezultante de către inculpata trimisă în judecată.

VI.2. Facultatea de Drept din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu a exprimat opinia că pentru calculul pedepsei rezultante se va identifica întâi amenda cea mai grea (care are cuantumul cel mai mare), la care se adaugă o treime din suma celorlalte amenzi, după care se va proceda la stabilirea numărului zilelor-amendă dintre infracțiunile concurente, prin adăugarea la numărul zilelor-amendă corespunzătoare celei mai grele amenzi a unei treimi din totalul zilelor-amendă aplicate pentru celelalte infracțiuni. Ulterior, se va calcula valoarea unei zile-amendă din pedeapsa rezultantă, prin împărțirea valorii amenzii rezultante la numărul rezultat al zilelor-amendă.

Specialiștii din cadrul facultății au invocat dispozițiile art. 39 alin. (1) lit. c), art. 61 alin. (1) și (2) și ale art. 63 alin. (1) din Codul penal, putându-se observa că, în caz de neplată cu recedență a amenzii, pentru înlocuirea acesteia cu închisoarea, legiuitorul s-a raportat în mod exclusiv la numărul zilelor-amendă stabilite, fără a implica în vreun mod și cuantumul sumei stabilite pentru o zi-amendă.

Nicio altă dispoziție din Codul penal sau din Legea nr. 187/2012 de punere în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal nu se referă la ipoteza contopirii mai multor pedepse cu amenda în situația în care cuantumul unei zile-amendă stabilit diferă de la o hotărâre judecătorească la

alta. Singurele referiri la această problemă au vizat amenzile stabilite definitiv sub imperiul Codului penal din 1969 și se regăsesc în art. 13 și 14 din Legea nr. 187/2012. S-a utilizat *illo tempore* un quantum de referință pentru o zi-amendă în sumă de 150 lei.

Aceste dispoziții legale privind stabilirea amenzii cu ajutorul sistemului de zile-amendă au caracter de noutate în legislația română și au fost preluate din alte coduri penale europene, dar în care nu se regăsesc dispoziții similare celor din art. 39 din Codul penal care ar impune stabilirea pedepsei celei mai grele și adăugarea la aceasta a unei treimi din totalul celorlalte pedepse stabilite. Din acest punct de vedere, reglementarea din legea română este deficitară, ceea ce ar impune pe viitor intervenția legiuitorului în acest sens.

Se consideră că opinia reprezentantului Ministerului Public expusă se apropie cel mai mult de viziunea legiuitorului, respectiv că, în caz de înlocuire, unei zile-amendă îi corespunde o zi de închisoare.

Astfel, calculul unei zile-amendă pentru pedeapsa rezultantă se va face în felul următor: se stabilește întâi pedeapsa rezultantă între sumele stabilite cu titlu de amendă, conform art. 38 și 39 din Codul penal, iar ulterior se stabilește numărul zilelor-amendă prin aplicarea aceluiași dispoziții, urmând ca în final suma corespunzătoare pedepsei rezultante să se împartă la numărul zilelor-amendă rezultate. Din această împărțire va reieși quantumul unei zile-amendă al pedepsei amenzii rezultante. Prin această manieră de calcul s-ar putea realiza o punere în valoare a numărului zilelor-amendă stabilite pentru fiecare infracțiune concurentă.

VI.3. Facultatea de Drept din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” a exprimat opinia juridică în sensul că, în cazul pedepsei rezultante a amenzii aplicate în ipoteza unui concurs de infracțiuni, dacă suma corespunzătoare unei zile-amendă stabilită pentru fiecare infracțiune concurentă este diferită, determinarea numărului zilelor-amendă ce corespund quantumului pedepsei rezultante se realizează astfel:

1. Se stabilește mai întâi suma care corespunde unei zile-amendă în structura pedepsei rezultante, ca medie ponderată a sumelor stabilite corespunzătoare pentru o zi-amendă în cazul fiecărei pedepse individuale (având în vedere că suma stabilită în cazul pedepsei de bază va avea o pondere de 3, iar celelalte o pondere de 1).

2. Suma determinată ca amendă rezultantă se împarte la quantumul mediu corespunzător unei zile-amendă, stabilit potrivit pct. 1, obținând astfel numărul zilelor-amendă ce corespunde amenzii rezultante.

Autorul opiniei a exemplificat o situație, și anume că inculpatul a comis 3 infracțiuni concurente, acestea fiind judecate separat, instanțele stabilind:

— pedeapsa P_1 — 100 de zile-amendă (în continuare Z-A), cu un quantum de 50 lei/Z-A, în total 5.000 lei;

— pedeapsa P_2 — 200 Z-A, cu un quantum de 35 lei/Z-A, în total 7.000 lei;

— pedeapsa P_3 — 300 Z-A, cu un quantum de 40 lei/Z-A, în total 12.000 lei.

Contopind cele trei pedepse, instanța va stabili o pedeapsă rezultantă de 16.000 lei.

În continuare, autorul opiniei exprimate evidențiază, în raport cu problema vizată de întrebare, mai multe soluții pentru a stabili numărul zilelor-amendă ce corespunde quantumului pedepsei rezultante:

a) *Aplicarea prin analogie* a dispozițiilor art. 61 alin. (6) din Codul penal¹, pentru determinarea numărului de zile-amendă din structura rezultantei calculate potrivit art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal. Astfel, în exemplul dat, pedeapsa de bază (P_3) are 300 de zile-amendă, la care ar urma să fie adăugată 1/3 din suma celorlalte pedepse, adică 100 de zile-amendă, obținând un total de 400 de zile-amendă care ar corespunde pedepsei rezultante. Suma corespunzătoare unei zile-amendă (importantă în caz de plată parțială) se va determina împărțind quantumul pedepsei rezultante la acest număr de zile-amendă.

b) Aplicarea unui mecanism apropiat de cel anterior, însă fundamentat direct pe dispozițiile art. 63 alin. (1) din Codul penal. Pentru a proceda astfel, pedeapsa rezultantă ar trebui descontopită în pedepsele individuale (așa cum se proceda sub imperiul Codului penal anterior), iar înlocuirea ar urma să se facă pentru fiecare pedeapsă individuală, pedepsele cu închisoarea astfel obținute urmând a fi apoi contopite potrivit art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal. Numărul zilelor-amendă astfel obținut este identic cu cel din ipoteza precedentă.

Acest mecanism prezintă două inconveniente majore:

— înlocuirea cu pedeapsa închisorii ar trebui să se facă direct cu privire la pedeapsa rezultantă, aceasta fiind cea care ar fi trebuit să se execute, nu amenzile stabilite pentru fiecare infracțiune;

— mecanismul nu poate funcționa atunci când condamnatul a executat o parte din amenda rezultantă, în acest caz fiind imposibil de stabilit căreia dintre amenzile individuale îi corespunde partea deja plătită.

c) O a treia soluție ar fi calcularea unei medii aritmetice a quantumurilor stabilite de instanță pentru o zi-amendă și determinarea numărului de zile-amendă împărțind suma aferentă pedepsei rezultante la acest quantum. În exemplul dat, suma astfel obținută ar fi media aritmetică a valorilor de 35, 40, respectiv 50 lei, adică 41,66 lei. Numărul zilelor-amendă ce ar corespunde rezultantei ar fi: $16.000 : 41,66 = 384$ (de data aceasta mai mic decât în primele două situații).

Acest mecanism, ce se remarcă în primul rând prin simplitate, are dezavantajul de a nu reflecta ponderea fiecărei pedepse individuale în pedeapsa rezultantă, știut fiind că ele nu se regăsesc în aceeași proporție (pedeapsa de bază se regăsește integral, celelalte în proporție de 1/3).

d) În fine, o altă soluție ar presupune **determinarea quantumului corespunzător unei zile-amendă ca medie ponderată² a quantumurilor stabilite în cazul pedepselor individuale, determinând apoi numărul de zile-amendă pornind de la acest quantum.**

Acest mecanism pornește de la constatarea că în structura pedepsei rezultante pedeapsa de bază se regăsește integral, în vreme ce fiecare dintre celelalte pedepse individuale se regăsește doar în proporție de 1/3. Astfel, se poate spune că în structura pedepsei rezultante pedeapsa de bază are o pondere de 3, iar celelalte de 1.

Ulterior, numărul de zile-amendă corespunzător pedepsei rezultante se obține împărțind amenda rezultantă la suma calculată ca medie ponderată.

¹ Ar fi o aplicare prin analogie, întrucât, menționat, mecanismul reglementat de art. 61 alin. (6) din Codul penal privește limitele legale de pedeapsă, și nu pedepse determinate. Această analogie se poate dovedi, după caz, în favoarea sau în defavoarea inculpatului (în funcție de diferențele existente între quantumul corespunzător unei zile-amendă stabilit pentru fiecare infracțiune, respectiv de numărul zilelor-amendă stabilite). Atunci când operează în defavoarea inculpatului, această analogie contravine principiului legalității, nefiind acceptabilă.

² Se reamintește că media ponderată a n numere este egală cu suma produselor dintre ponderi și numere, împărțită la suma ponderilor.

Aplicând acest mecanism în exemplul dat, în care pedeapsa de bază este P3, se obține ca sumă medie corespunzătoare unei zile-amendă:

$$S_m = \frac{3 \times 40 + 50 + 35}{3 + 1 + 1} = \frac{205}{5} = 41,2 \text{ lei}$$

Numărul zilelor-amendă ce corespunde pedepsei rezultante va fi:
 $N_{Z-A} = 16.000 : 41,2 = 388$

În absența unui text legal se consideră că acest ultim mecanism este preferabil, întrucât, pe de o parte, evită aplicarea prin analogie a unor texte de lege, iar, pe de altă parte, rezultatul obținut reflectă fidel ponderea fiecărei pedepse în structura rezultantei.

VI.4. Facultatea de Drept din cadrul Universității „Titu Maiorescu” din București opinează pentru metoda mediei ponderate.

Se arată că legea penală nu oferă niciun indiciu cu privire la modul de calcul al valorii unei zile-amendă în cazul concursului de infracțiuni.

În doctrină s-au propus două metode pentru calcularea unei medii a valorii zilelor-amendă, în cazul concursului de infracțiuni (F. Streteanu, D. Nițu, *Drept penal, Partea generală*, Universul Juridic, București, 2018, vol. 2, p. 128):

a) Metoda calculului prin analogie a dispozițiilor art. 61 alin. (6) din Codul penal, pentru determinarea rezultantei calculate potrivit art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal.

Astfel, inculpata a fost condamnată la o pedeapsă cu amenda în sumă de 3.000 lei, reprezentând 200 de zile a câte 15 lei, la o altă pedeapsă de 3.000 de lei, reprezentând 120 de zile a câte 25 lei.

Aceste pedepse urmează a fi contopite cu alte două pedepse cu amenda, aplicate printr-o hotărâre anterioară, de 5.100 lei, reprezentând 170 de zile a câte 30 lei și 2.800 lei, reprezentând 140 de zile a câte 20 lei.

Condamnata execută pedeapsa cea mai grea (5.100 lei), la care se adaugă o treime din totalul celorlalte amenzi — $(3.000 + 3.000 + 2.800)/3 = 2.933$. Condamnata va executa $5.100 + 2.933 = 8.033$ lei.

Analogia constă în aceea că numărul zilelor-amendă se calculează după același model indicat de legiuitor: la pedeapsa cea mai grea (în cazul dat, 170 de zile de amendă înmulțite cu 30 lei) se adaugă o treime din celelalte ($200 + 120 + 140$), adică 323 de zile.

Valoarea unei zile-amendă se obține împărțind cuantumul amenzii, adică 8.033, la numărul zilelor-amendă, adică 323, rezultatul final fiind 24,86 lei, valoarea unei zile-amendă.

b) Metoda mediei ponderate

Potrivit acestei metode, cuantumul zilei-amendă din pedeapsa cea mai grea are o pondere de o unitate din totalul pedepsei aplicate. Această valoare se adaugă la o treime din totalul celorlalte, fiecare din acestea având o pondere de o treime din total.

Pentru a respecta ponderea, cuantumul unei zile din pedeapsa cea mai grea se înmulțește cu 3. Pentru a calcula media ponderată a sumelor stabilite pentru o zi-amendă se va aduna cuantumul pedepsei celei mai grele, înmulțit cu 3, adică 30 înmulțit cu 3, cu celelalte valori ale unei zile-amendă ($15 + 25 + 20$), rezultând un total de 150 lei. Acest total se împarte la numărul infracțiunilor aflate în concurs, adică 4, la care se adaugă cifra 2, reprezentând o constantă aritmetică, pentru a asigura media ponderată. În cazul dat, prin împărțirea a 150 la $(4 + 2)$, rezultă o medie ponderată a unei zile de amendă de 25 lei.

S-a încercat o prezentare cât mai simplă, fără formule matematice complicate. Există și opinia că la stabilirea mediei ponderate, dacă valoarea unei zile-amendă este mai mare, aceasta trebuie să fie considerată pedeapsa principală, chiar dacă numărul zilelor la care se raportează este mai mic. (F. Streteanu, D. Nițu, *Drept penal, Partea generală*, Universul Juridic, București, 2018, vol. 2, p. 128). Se menționează că nu se realizează acestei opinii, considerând că pedeapsa cea mai grea este aceea care, prin raportarea numărului zilelor-amendă la valoarea unei zile-amendă, duce la cuantumul cel mai ridicat.

Se concluzionează că diferența de calcul dintre cele două metode este de 0,14 lei. Deși, aparent mai complicată, media ponderată este mai exactă, rezultatul fiind totdeauna o sumă fără zecimale. În opinia autorilor, metoda prin analogie nu se justifică, chiar dacă există un vid legislativ, în sensul că legiuitorul ar fi trebuit să prevadă modul de stabilire a valorii unei zile-amendă. Cu toate acestea, pedepsele cu un cuantum mai redus decât pedeapsa cea mai grea nu se pot regăsi în media tuturor amenzilor decât ca o valoare ponderată în suma valorilor tuturor zilelor-amendă. Din acest motiv au optat pentru metoda mediei ponderate.

VII. Punctul de vedere exprimat de Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție asupra chestiunii de drept supuse dezlegării

Direcția de specialitate din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu privire la chestiunea de drept care formează obiectul Dosarului nr. 1.060/1/2020, a exprimat opinia că, **în interpretarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal, în caz de concurs de infracțiuni, în ipoteza în care suma corespunzătoare unei zile-amendă stabilită pentru infracțiunile concurente este diferită, amenda rezultantă se calculează după cum urmează:**

a) se cumulează pedeapsa amenzii celei mai grele, ca pedeapsă pecuniară exprimată în lei, cu sporul de o treime din totalul celorlalte amenzi stabilite, exprimat în lei;

b) se determină numărul de zile-amendă, prin cumularea numărului de zile-amendă stabilit pentru pedeapsa amenzii celei mai grele cu numărul de zile-amendă corespunzător sporului (o treime din totalul zilelor-amendă stabilite pentru celelalte amenzi)³;

c) se stabilește suma corespunzătoare unei zile-amendă, prin împărțirea cuantumulului pedepsei rezultante a amenzii exprimat în lei la numărul de zile-amendă determinat conform mecanismului indicat la lit. b).

Opinia se întemeiază pe următoarele argumente:

În concepția Codului penal, reflectată în dispozițiile art. 61 alin. (1), amenda constituie o pedeapsă principală pecuniară, exprimată în lei. În acest sens, în dispozițiile menționate se prevede că *amenda constă în suma de bani pe care condamnatul este obligat să o plătească statului*. Indiferent de sistemul pe baza căruia se determină cuantumul amenzii (sistemul zilelor-amendă), caracterul pecuniar este de esență acestei pedepse principale.

În dispozițiile art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal, în materia concursului de infracțiuni, legiuitorul se referă în mod explicit la pedeapsa amenzii, în accepțiunea prevederilor art. 61 alin. (1) din Codul penal, iar nu la elementele pe baza cărora se stabilește cuantumul amenzii, reglementate în dispozițiile art. 61 alin. (2) din Codul penal. Astfel, în cadrul dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal, referitoare la concursul de infracțiuni, legiuitorul reglementează ipoteza în care s-au stabilit „numai pedepse cu amendă” și prevede că, în această ipoteză, se aplică „pedeapsa” amenzii celei mai grele, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte „pedepse” cu amendă stabilite.

³ În opinia noastră, prin aplicarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal, nu se poate depăși limita maximă generală de 400 de zile-amendă. Deși pedeapsa amenzii constituie o pedeapsă principală pecuniară exprimată în lei, iar zilele-amendă constituie unul dintre elementele pe baza cărora se determină cuantumul amenzii, în dispozițiile art. 61 alin. (2) din Codul penal legiuitorul prevede o limită maximă generală a zilelor-amendă (400 de zile), distinctă de limita maximă generală a pedepsei principale a amenzii.

În consecință, în cazul concursului de infracțiuni, în ipoteza în care s-au stabilit „numai pedepse cu amendă”, în temeiul dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal, pedeapsa rezultantă a amenzii se determină prin cumularea cuantumului exprimat în lei al amenzii celei mai grele cu cuantumul exprimat în lei al sporului de o treime din totalul celorlalte amenzi stabilite.⁴

Dispozițiile art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal, care instituie sistemul cumulului juridic cu aplicarea obligatorie a unui spor fix, nu creează temeiul legal pentru realizarea cumulului prin raportare la elementele sistemului zilelor-amendă, ci prin raportare la pedeapsa amenzii, ca pedeapsă pecuniară.

Calcularea pedepsei rezultante a amenzii — prin cumularea cuantumului exprimat în lei al amenzii celei mai grele cu cuantumul exprimat în lei al sporului de o treime din totalul celorlalte amenzi stabilite — nu exclude obligația de a determina numărul de zile-amendă corespunzător amenzii rezultante.

În cazul concursului de infracțiuni, în ipoteza în care s-au stabilit numai pedepse cu amendă, cuantumul fiecărei amenzi se determină prin sistemul zilelor-amendă, în temeiul art. 61 alin. (2) din Codul penal, prin înmulțirea sumei corespunzătoare unei zile-amendă cu numărul zilelor-amendă.

În conformitate cu dispozițiile art. 61 alin. (3) teza I din Codul penal, numărul zilelor-amendă se stabilește *potrivit criteriilor generale de individualizare a pedepsei*. Fiind determinat pe baza criteriilor generale de individualizare a pedepsei și, în consecință, reflectând gravitatea infracțiunii și pericolozitatea infractorului (așa cum se prevede în partea introductivă a art. 74 din Codul penal), numărul de zile-amendă stabilit pentru fiecare infracțiune concurentă constituie un element al sistemului zilelor-amendă care nu poate fi modificat, în opinia noastră, în cadrul operațiunilor pe care le implică aplicarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal, ci trebuie să se regăsească în rezultatul acestor operațiuni.

Prin urmare, numărul de zile-amendă corespunzător pedepsei rezultante a amenzii se determină prin cumularea numărului de zile-amendă stabilit pentru amenda cea mai grea cu numărul de zile-amendă care reprezintă o treime din totalul zilelor-amendă stabilite pentru celelalte amenzi. De exemplu, în cazul unui concurs alcătuit din 3 infracțiuni, dacă pentru amenda cea mai grea s-a stabilit un număr de 200 de zile-amendă, iar pentru celelalte două amenzi s-a stabilit un număr de 120 de zile-amendă și un număr de 150 de zile-amendă, numărul de zile-amendă corespunzător pedepsei rezultante a amenzii se

determină prin cumularea a 200 de zile-amendă cu 90 de zile-amendă [$\frac{1}{3}$ din 270 de zile-amendă (120 de zile-amendă + 150 de zile-amendă)].

În ipoteza în care, în cazul amenzilor stabilite pentru infracțiuni concurente, suma corespunzătoare unei zile-amendă este diferită — admitând că numărul zilelor-amendă stabilit pentru fiecare infracțiune concurentă trebuie să se reflecte în numărul de zile-amendă stabilit pentru pedeapsa rezultantă a amenzii —, unica soluție posibilă pentru determinarea sumei corespunzătoare unei zile-amendă pentru pedeapsa rezultantă constă în împărțirea cuantumului pedepsei rezultante a amenzii exprimat în lei la numărul de zile-amendă determinat conform mecanismului indicat în paragraful anterior.

În cadrul operațiunilor pe care le implică aplicarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal nu pot fi modificate nici cuantumul amenzii stabilite pentru fiecare infracțiune concurentă exprimat în lei și nici numărul zilelor-amendă stabilit pentru fiecare amendă, care trebuie să se reflecte în numărul zilelor-amendă stabilit pentru pedeapsa rezultantă.

Unicul element care poate fi modificat în cadrul operațiunilor menționate este suma corespunzătoare unei zile-amendă, întrucât, în conformitate cu dispozițiile art. 61 alin. (3) teza a II-a din Codul penal, *cuantumul sumei corespunzătoare unei zile-amendă se stabilește ținând seama de situația materială a condamnatului și de obligațiile legale ale condamnatului față de persoanele aflate în întreținerea sa*. În consecință, nereflectând gravitatea infracțiunii și pericolozitatea infractorului, suma corespunzătoare unei zile-amendă constituie un element al sistemului zilelor-amendă care poate fi modificat.⁵

În final, se precizează că, în absența reglementării, niciuna dintre soluțiile care pot fi concepute pentru aplicarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal nu este la adăpost de critici. Opțiunea pentru soluția prezentată se întemeiază pe separarea elementelor sistemului zilelor-amendă care nu pot fi modificate în cadrul operațiunilor pe care le presupune aplicarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal de elementele asupra cărora pot opera modificări în cadrul aceluiași operațiuni.

VIII. Concluziile Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

Prin Adresa nr. 894/C/1088/III-5/2020 din data de 4 iunie 2020, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în temeiul art. 475—477 din Codul de procedură penală, a

⁴ Constantin Mitrache, Cristian Mitrache, *Drept penal român, Partea generală*, Ediția a III-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2019, p. 340; potrivit autorilor, contopirea se va face între pedepsele cu amenda reprezentând sumele de bani stabilite pentru infracțiunile aflate în concurs.

Florin Streteanu, Daniel Nițu, *Drept penal, Partea generală*, vol. II, Editura Universul Juridic, București, 2018, p. 126; autorii arată că, în condițiile individualizării pedepsei amenzii pe baza sistemului zilelor-amendă, trebuie stabilit dacă formula de calcul al pedepsei rezultante se va aplica cu privire la sumele stabilite pentru amenzi sau cu privire la numărul zilelor-amendă stabilit pentru fiecare infracțiune în parte. Discuția se justifică în special dacă în cazul diferitelor amenzi nu a fost stabilită aceeași sumă pentru o zi-amendă, situație întâlnită mai ales atunci când infracțiunile concurente nu au fost judecate împreună. De asemenea, autorii arată că textul art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal pare a sugera că va fi avut în vedere cuantumul fiecărei amenzi, în vreme ce art. 61 alin. (6) din Codul penal pare a sugera că vor fi avute în vedere zilele-amendă stabilite pentru fiecare infracțiune. În opinia autorilor, pentru determinarea rezultantei trebuie avute în vedere amenzile stabilite pentru fiecare infracțiune concurentă, art. 61 alin. (6) din Codul penal neavând vocație de aplicare în ipoteza analizată, deoarece textul menționat are în vedere doar acele cauze de atenuare sau agravare care își produc efectele asupra limitelor speciale ale zilelor-amendă.

⁵ Florin Streteanu, Daniel Nițu, *op. cit.*, p. 127—129; autorii prezintă două soluții posibile pentru ipoteza în care, în cazul amenzilor stabilite pentru

infracțiuni concurente, suma corespunzătoare unei zile-amendă este diferită. O primă soluție este aceea susținută prin prezentul punct de vedere. Autorii arată că această soluție presupune aplicarea prin analogie a dispozițiilor art. 61 alin. (6) din Codul penal, analogie care, neoperând în defavoarea inculpatului, nu contravine principiului legalității.

În opinia exprimată, soluția susținută nu presupune aplicarea prin analogie a dispozițiilor art. 61 alin. (6) din Codul penal, chiar dacă această analogie este permisă, ci se întemeiază pe imposibilitatea admiterii unei neconcordanțe între numărul zilelor-amendă stabilit pentru fiecare infracțiune concurentă și numărul zilelor-amendă stabilit pentru pedeapsa rezultantă a amenzii.

O a doua soluție, pe care autorii o apreciază ca fiind preferabilă, constă în „determinarea cuantumului corespunzător unei zile-amendă ca medie ponderată a cuantumurilor stabilite în cazul pedepselor individuale, determinând apoi numărul de zile-amendă pornind de la acest cuantum”.

În opinia exprimată, așa cum s-a arătat, numărul de zile-amendă stabilit pentru pedeapsa rezultantă trebuie să reflecte numărul de zile-amendă stabilit pentru fiecare infracțiune concurentă și nu poate fi modificat, întrucât privește gravitatea infracțiunii și pericolozitatea infractorului.

În plus, din calculul prezentat de autori prin aplicarea ambelor soluții într-un exemplu, potrivit soluției susținute prin prezentul punct de vedere au rezultat un număr mai mic de zile-amendă și un cuantum mai mare al sumei corespunzătoare unei zile-amendă, iar potrivit soluției apreciate ca fiind preferabilă de către autori a rezultat un număr mai mare de zile-amendă și un cuantum mai mic al sumei corespunzătoare unei zile-amendă.

În condițiile în care, în temeiul dispozițiilor art. 63 alin. (1) din Codul penal, în cazul înlocuirii pedepsei amenzii cu pedeapsa închisorii, „numărul zilelor-amendă neexecutate se înlocuiește cu un număr corespunzător de zile cu închisoare”, opțiunea pentru soluția care conduce la stabilirea unui număr mai mic de zile-amendă apare ca justificată.

solicitat pronunțarea unei decizii prin care chestiunea de drept supusă dezlegării să primească următoarea rezolvare:

„În interpretarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal, în caz de concurs de infracțiuni, în ipoteza în care suma corespunzătoare unei zile-amendă stabilită pentru infracțiunile concurente este diferită, pedeapsa rezultantă se determină astfel:

— se cumulează pedeapsa amenzii celei mai grele cu sporul de o treime din totalul celorlalte amenzi stabilite;

— se determină numărul de zile-amendă, prin cumularea numărului cel mai mare al zilelor-amendă stabilite pentru o infracțiune cu sporul de o treime din totalul zilelor-amendă stabilite pentru celelalte amenzi;

— se stabilește suma corespunzătoare unei zile-amendă, prin împărțirea cuantumului pedepsei rezultante a amenzii la numărul de zile-amendă rezultante.”

În argumentarea punctului de vedere exprimat se arată că întrebarea formulată prin încheierea de sesizare derivă din opiniile exprimate în literatura de specialitate, fiind prezentate două modalități de calcul cu privire la mecanismul prin care se pot determina numărul și suma corespunzătoare unei zile-amendă pentru ipoteza menționată.⁶

Într-o primă variantă, s-a arătat că, în lipsa unor dispoziții legale, pot fi aplicate, pe calea suplimentului analogic în favorem, prevederile art. 61 alin. (6) din Codul penal. Astfel, la numărul cel mai mare al zilelor-amendă stabilite pentru o infracțiune se va adăuga sporul de o treime din numărul zilelor-amendă stabilite pentru celelalte infracțiuni, urmând ca suma corespunzătoare unei zile-amendă să se determine împărțind cuantumul pedepsei rezultante la numărul zilelor-amendă rezultante.

În a doua variantă, s-a apreciat că mai întâi se va proceda la determinarea cuantumului corespunzător unei zile-amendă ca medie ponderată a cuantumurilor stabilite în cazul pedepselor individuale, iar apoi se va determina numărul de zile-amendă pornind de la acest cuantum.

Conform dispozițiilor prevăzute de art. 40 alin. (1) și (2) din Codul penal, la stabilirea tratamentului sancționator al concursului de infracțiuni se vor avea în vedere regulile de la concursul de infracțiuni, pedeapsa rezultantă urmând să cuprindă și sporul prevăzut, conform art. 39 din același cod.

În aplicarea art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal pentru sancționarea concursului de infracțiuni, legiuitorul a aplicat sistemul cumulului juridic cu spor obligatoriu și fix, respectiv la amenda cea mai grea se va adăuga un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse cu amenda stabilite de instanțe pentru concursul de infracțiuni.

Pe de altă parte, potrivit art. 61 alin. (1) din Codul penal, amenda reprezintă o pedeapsă principală pecuniară⁷, exprimată în lei, constând într-o sumă de bani pe care condamnatul este obligat să o plătească statului, iar modul de stabilire a pedepsei amenzii este cel prevăzut în alin. (2) al art. 61.

Din cuprinsul acestor prevederi rezultă că există trei noțiuni cu care se operează în acest context: numărul zilelor-amendă, suma corespunzătoare unei zile-amendă și cuantumul pedepsei amenzii, care se stabilește prin înmulțirea sumei corespunzătoare unei zile-amendă cu numărul zilelor-amendă.

Obligativitatea determinării numărului zilelor-amendă este statuată de legiuitor în conținutul dispozițiilor art. 61 alin. (3) teza I din Codul penal, prin folosirea sintagmei „instanța stabilește”, care are un caracter imperativ.

La stabilirea numărului zilelor-amendă, conform dispozițiilor art. 61 alin. (3) din Codul penal, se au în vedere criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute în art. 74 din același cod, respectiv gravitatea infracțiunii și pericolozitatea infractorului, însă ipoteza descrisă de art. 39 alin. (1) lit. c) se referă la pedepse deja individualizate, atât sub aspectul numărului concret de zile-amendă, cât și cu privire la suma corespunzătoare unei zile-amendă.

Prin urmare, din coroborarea dispozițiilor legale invocate reiese că numărul de zile-amendă stabilit pentru fiecare infracțiune concurentă nu poate fi modificat în cadrul operațiunilor pe care le implică aplicarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c), așa cum nu poate fi modificat nici cuantumul amenzii stabilite pentru fiecare infracțiune concurentă, ci trebuie să se regăsească în rezultatul acestora.

În materia concursului de infracțiuni, în conținutul art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal, legiuitorul prevede în mod explicit că în situația în care s-au stabilit numai pedepse cu amenda se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse cu amenda stabilite, și nu face referire la elementele pe baza cărora se stabilește cuantumului amenzii, conform art. 61 din Codul penal.

În același sens este și doctrina⁸, potrivit căreia pedeapsa rezultantă va fi amenda care are cuantumului cel mai mare, în operațiunea de contopire fiind avute în vedere sumele stabilite cu titlu de amendă pentru fiecare infracțiune concurentă, și nu numărul de zile-amendă, nefiind posibilă combinarea pedepselor cu amenda stabilite pentru infracțiunile concurente, în sensul alegerii numărului celui mai mare al zilelor-amendă stabilite pentru o infracțiune și înmulțirea acestuia cu valoarea cea mai mare a zilelor-amendă stabilite pentru altă infracțiune.

Pe cale de consecință, se poate considera că, printr-un procedeu similar, se poate stabili și numărul de zile-amendă corespunzător pedepsei rezultante a amenzii. Astfel, în ipoteza descrisă, acesta se poate determina prin cumularea numărului celui mai mare al zilelor-amendă stabilit pentru o infracțiune cu numărul de zile-amendă care reprezintă o treime din totalul zilelor-amendă stabilite pentru celelalte amenzi. S-a apreciat că la calcularea numărului de zile-amendă corespunzător pedepsei rezultante, în operațiunea de contopire nu se are în vedere, în mod obligatoriu, numărul de zile-amendă stabilit pentru amenda cea mai grea, întrucât nu întotdeauna acesta este cel mai mare. Astfel, dacă s-ar aprecia în acest mod, în cazul unui concurs alcătuit din două infracțiuni, dacă pentru amenda cea mai grea s-a stabilit un număr de 100 de zile-amendă, iar pentru cealaltă amendă s-a stabilit un număr de 300 de zile-amendă, numărul de zile-amendă corespunzător pedepsei rezultante ar fi mai mic decât numărul de zile-amendă stabilit pentru una dintre infracțiunile concurente (100 de zile amendă cu 100 de zile amendă — 1/3 din 300 de zile-amendă —, rezultând un număr de 200 de zile-amendă), ceea ce contravine tratamentului sancționator al concursului de infracțiuni. Ca atare, rezultând un număr mai mic al zilelor-amendă s-ar ajunge ca acesta să fie sancționat mai blând decât una dintre pedepsele componente. Prin urmare, s-a considerat că în determinarea numărului de zile-amendă din structura rezultantei se va avea în vedere numărul de zile-amendă cel mai mare.

Ulterior, suma corespunzătoare unei zile-amendă urmează să se determine împărțind cuantumului pedepsei rezultante a amenzii la numărul zilelor-amendă rezultante.

Pe de altă parte, aplicarea prin analogie a dispozițiilor art. 61 alin. (6) din Codul penal în ipoteza analizată nu se justifică,

⁶ Mihail Udriou, *Sinteze de drept penal, Partea generală*, Editura C. H. Beck, 2020, pag. 366; Florin Streteanu, Daniel Nițu, *Drept penal — Partea generală*, vol. II, Editura Universul Juridic, 2018, pag. 128.

⁷ I. Chiș în *Noul Cod penal comentat, Partea generală*, Ediția a III-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, 2016, pag. 418.

⁸ Mihail Udriou, *Sinteze de drept penal, Partea generală*, Editura C. H. Beck, 2020, pag. 365.

întrucât se referă la efectele cauzelor de atenuare sau agravare asupra limitelor speciale ale zilelor-amendă, or, în cazul infracțiunilor concurente, pedepsele sunt individualizate în ceea ce privește numărul zilelor-amendă și suma corespunzătoare unei zile-amendă.

IX. Dispoziții legale incidente

Art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal — Pedepsa principală în caz de concurs de infracțiuni

(1) În caz de concurs de infracțiuni, se stabilește pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte și se aplică pedeapsa, după cum urmează:

c) când s-au stabilit numai pedepse cu amendă, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite.

Art. 40 alin. (1) și (2) din Codul penal — Contopirea pedepselor pentru infracțiuni concurente

(1) Dacă infractorul condamnat definitiv este judecat ulterior pentru o infracțiune concurentă, se aplică dispozițiile art. 39.

(2) Dispozițiile art. 39 se aplică și în cazul în care, după ce o hotărâre de condamnare a rămas definitivă, se constată că cel condamnat mai suferise o condamnare definitivă pentru o infracțiune concurentă.

Art. 61 din Codul penal — Stabilirea amenzii

(1) Amenda constă în suma de bani pe care condamnatul este obligat să o plătească statului.

(2) Cuantumul amenzii se stabilește prin sistemul zilelor-amendă. Suma corespunzătoare unei zile-amendă, cuprinsă între 10 lei și 500 lei, se înmulțește cu numărul zilelor-amendă, care este cuprins între 30 de zile și 400 de zile.

(3) Instanța stabilește numărul zilelor-amendă potrivit criteriilor generale de individualizare a pedepsei. Cuantumul sumei corespunzătoare unei zile-amendă se stabilește ținând seama de situația materială a condamnatului și de obligațiile legale ale condamnatului față de persoanele aflate în întreținerea sa.

(4) Limitele speciale ale zilelor-amendă sunt cuprinse între:

a) 60 și 180 de zile-amendă, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită numai pedeapsa amenzii;

b) 120 și 240 de zile-amendă, când legea prevede pedeapsa amenzii alternativ cu pedeapsa închisorii de cel mult doi ani;

c) 180 și 300 de zile-amendă, când legea prevede pedeapsa amenzii alternativ cu pedeapsa închisorii mai mare de 2 ani.

(5) Dacă prin infracțiunea săvârșită s-a urmărit obținerea unui folos patrimonial, iar pedeapsa prevăzută de lege este numai amenda ori instanța optează pentru aplicarea acestei pedepse, limitele speciale ale zilelor-amendă se pot majora cu o treime.

(6) Frațiile stabilite de lege pentru cauzele de atenuare sau agravare a pedepsei se aplică limitelor speciale ale zilelor-amendă prevăzute în alin. (4) și alin. (5).

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

X.1. Sub aspectul admisibilității sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție

Legiuitorul român a prevăzut în Codul de procedură penală în vigoare un nou instrument de unificare a practicii judiciare neunitare, respectiv sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

În conținutul dispozițiilor art. 475 din cod sunt statuate condițiile de sesizare a instanței supreme, pe care trebuie să le îndeplinească instanța care uzează de această instituție procesuală penală.

Astfel sunt reglementate mai multe condiții cumulative, și anume acelea referitoare la faza procesuală a cauzei în care se ivește chestiunea de drept, felul instanței care poate sesiza și stadiul procesual al cauzei, natura juridică a chestiunii de drept, precum și aceea prin care să nu fi făcut obiectul vreunui din instrumentele juridice de rezolvare a problemei respective.

Altfel spus, este necesar ca acea cauză în care există o chestiune de drept ce urmează să fie supusă dezlegării: să se afle „în cursul judecării”, respectiv instanța să fi fost sesizată, iar procesul să se afle în curs de desfășurare; instanțele pe rolul cărora se află o asemenea cauză să fie din cele expres și limitativ prevăzute de legiuitor, iar cauza respectivă să se găsească în ultima cale de atac la Înalta Curte de Casație și Justiție, curte de apel sau tribunal, investite cu soluționarea cauzei în ultimă instanță; chestiunea de drept supusă dezlegării să conducă la soluționarea pe fond a cauzei respective; condiția negativă, în sensul că instanța supremă nu s-a pronunțat asupra problemei de drept printr-o hotărâre prealabilă sau prin recurs în interesul legii.

În contextul prezentei sesizări, considerăm că aceasta întrunește condițiile de admisibilitate prevăzute în art. 475 din Codul de procedură penală, și anume Dosarul nr. 792/1748/2019 se află pe rolul Curții de Apel București — Secția I penală, în faza de judecată a apelului, respectiv a apelurilor declarate de Parchetul de pe lângă Judecătoria Cornetu și inculpata A., curtea de apel fiind una din instanțele enumerate expres și limitativ de către legiuitor, ce poate judeca calea de atac exercitată, aceasta având caracter exclusiv și intrând în sfera accepțiunii de „în ultimă instanță”.

De asemenea, chestiunea de drept supusă dezlegării, și anume „interpretarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal cu privire la calculul pedepsei amenzii în caz de concurs de infracțiuni, în situația în care suma corespunzătoare unei zile-amendă stabilită pentru fiecare infracțiune concurentă este diferită”, se circumscrie unei chestiuni de drept a cărei dezlegare este necesar a fi făcută, întrucât de lămurirea acesteia depinde soluționarea pe fond a cauzei.

Așa cum rezultă din încheierea curții de apel de sesizare, obiectul cauzei în care s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în condițiile art. 476 cu referire la art. 475 din Codul de procedură penală, îl constituie, pe lângă apelul inculpatei A., apelul declarat de parchet în ale cărui motive se critică hotărârea instanței de fond sub aspectul condamnării inculpatei la o pedeapsă rezultantă de 1 an și 8 luni închisoare și 9.400 lei amendă penală, apreciindu-se că prin contopirea, potrivit art. 40 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 38 alin. (1) din Codul penal cu referire la art. 39 alin. (1) lit. e) din Codul penal raportat la art. 39 alin. (1) lit. b) și e) din Codul penal, celor două pedepse cu închisoarea și celor șase pedepse cu amenda, instanța ar fi trebuit să aplice inculpatului pedeapsa cu închisoarea cea mai grea, respectiv pedeapsa cu închisoarea de 1 an și 6 luni, la care să adauge un spor de 1/3 din pedeapsa de 6 luni închisoare, respectiv un spor de 2 luni, în final inculpatul urmând să execute o pedeapsă cu închisoarea de 1 an și 8 luni, căreia să îi adauge pedeapsa cu amenda în cuantum de 9.900 lei, compusă din pedeapsa cu amenda cea mai grea în cuantum de 5.100 lei (dispusă prin Sentința penală nr. 377/2017 a Judecătoria Sectorului 3 București) și sporul de 1/3 din cumulul celorlalte pedepse cu amenda (trei pedepse cu amenda în cuantum de 2.800 lei dispuse prin Sentința penală nr. 482/2019 a Judecătoria Sectorului 3 București și două pedepse cu amenda de 3.000 lei dispuse în prezenta cauză), respectiv un spor de 4.800 lei, așa încât inculpata ar fi trebuit să execute o pedeapsă rezultantă de 1 an și 8 luni închisoare și 9.900 lei amendă penală, iar nu o pedeapsă de 1 an și 8 luni închisoare și 9.400 lei amendă penală, cum s-a dispus prin sentința penală apelată.

Așadar, fondul cauzei privește raportul juridic de drept penal material al cărui obiect îl constituie sancțiunea penală tipică, sancțiune care nu este discutabilă, facultativă, ci obligatorie și executabilă.

Jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a definit în mai multe decizii, pe cale de interpretare, sintagma „chestiuni de drept” numai sub aspectul raportului

juridic, fie de drept material, fie de drept procesual (Decizia nr. 11 din 2 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 503 din 7 iulie 2014, Decizia nr. 24 din 6 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 823 din 11 noiembrie 2014, Decizia nr. 5 din 10 februarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 183 din 11 martie 2016, Decizia nr. 16 din 22 mai 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 490 din 3 iulie 2015, Decizia nr. 22 din 25 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.057 din 28 decembrie 2016, Decizia nr. 17 din 10 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 495 din 29 iunie 2017, decizii de respingere ca inadmisibile a sesizărilor, pe dispoziții legale diferite, cu argumente diferite).

Or, chestiunea de drept supusă dezlegării, în contextul obiectului cauzei mai sus arătate, are o directă legătură asupra modului de rezolvare a conținutului raportului de drept penal material și se circumscrie condiției impuse de art. 475 alin. (1) din Codul de procedură penală referitoare la „chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective”.

Totodată, chestiunea de drept supusă dezlegării, din perspectiva prevederilor invocate, nu a mai făcut, până la momentul sesizării, obiectul niciunei alte hotărâri prealabile pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție și nici al vreunui recurs în interesul legii soluționat de aceeași instanță.

Chestiunea de drept supusă dezlegării, deși este invocată pentru prima dată pe calea unuia din instrumentele de unificare, nu poate fi considerată o chestiune viitoare, ci este foarte concretă privind mecanismul de calcul al pedepsei amenzii în caz de concurs de infracțiuni, în situația în care suma corespunzătoare unei zile-amendă stabilită pentru fiecare infracțiune concurrentă este diferită și face obiectul judecării apelului declarat de parchet, în contextul cauzei.

În consecință, sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția I penală cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării este admisibilă, prin prisma dispozițiilor art. 475 alin. (1) din Codul de procedură penală.

X.2. Chestiunea de drept supusă dezlegării

Legiuitorul a reglementat în Codul penal intrat în vigoare la 1 februarie 2014 o nouă modalitate de stabilire a amenzii, ca pedeapsă principală pecuniară, potrivit art. 61 alin. (1), în sensul că „amenda constă în suma de bani pe care condamnatul este obligat să o plătească statului”.

În alin. (2)—(4) ale normei mai sus menționate sunt statuate un nou sistem de stabilire a cuantumului amenzii, respectiv al zilelor-amendă, precum și modul de calcul, fiind expres prevăzute și limitele speciale ale acestora astfel: „(2) Cuantumul amenzii se stabilește prin sistemul zilelor-amendă. Suma corespunzătoare unei zile-amendă, cuprinsă în între 10 lei și 500 lei, se înmulțește cu numărul zilelor-amendă, care este cuprins între 30 de zile și 400 de zile. (3) Instanța stabilește numărul zilelor-amendă potrivit criteriilor generale de individualizare a pedepsei. Cuantumul sumei corespunzătoare unei zile-amendă se stabilește ținând seama de situația materială a condamnatului și de obligațiile legale ale condamnatului față de persoanele aflate în întreținerea sa. (4) Limitele speciale ale zilelor-amendă sunt cuprinse între: a) 60 și 180 de zile-amendă, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită numai pedeapsa amenzii; b) 120 și 240 de zile-amendă, când legea prevede pedeapsa amenzii alternativ cu pedeapsa închisorii de cel mult 2 ani; c) 180 și 300 de zile-amendă, când legea prevede pedeapsa amenzii alternativ cu pedeapsa închisorii mai mare de 2 ani.”

Indiferent de sistemul pe baza căruia se determină cuantumului amenzii (sistemul zilelor-amendă), caracterul pecuniar este de esență acestei pedepse principale.

În conformitate cu dispozițiile art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal, în caz de concurs de infracțiuni se stabilește pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte și se aplică pedeapsa, după cum urmează: (...) c) când s-au stabilit numai pedepse cu amendă, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite.

În tehnica de reglementare folosită de legiuitor referitoare la dispozițiile art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal, în materia concursului de infracțiuni, acesta, în mod clar, previzibil și predictibil, se raportează la pedeapsa amenzii, în accepțiunea prevederilor art. 61 alin. (1) din Codul penal, și nicidecum la elementele pe baza cărora se stabilește cuantumului amenzii, reglementate în dispozițiile art. 61 alin. (2) din același cod.

Prevederile art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal se referă la ipoteza stabilirii pedepsei în cazul concursului de infracțiuni atunci când se stabilesc „numai pedepse cu amendă”, operațiunea de stabilire concretă a pedepsei rezultante fiind aceea că se aplică „pedeapsa” amenzii celei mai grele, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte „pedepse” cu amendă stabilite.

Astfel, în cazul concursului de infracțiuni, în ipoteza în care s-au stabilit „numai pedepse cu amendă”, în temeiul dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal, pedeapsa rezultantă a amenzii se determină prin cumularea cuantumului exprimat în lei al amenzii celei mai grele cu cuantumului exprimat în lei al sporului de o treime din totalul celorlalte amenzi stabilite.

Așadar, legiuitorul instituie sistemul cumulului juridic, cu aplicarea obligatorie a unui spor fix, prin raportare la pedeapsa amenzii, ca pedeapsă pecuniară și nicidecum realizarea cumulului prin raportare la elementele sistemului zilelor-amendă.

Calcularea pedepsei rezultante a amenzii — prin cumularea cuantumului exprimat în lei al amenzii celei mai grele cu cuantumului exprimat în lei al sporului de o treime din totalul celorlalte amenzi stabilite — nu exclude obligația de a determina numărul de zile-amendă corespunzător amenzii rezultante.

În cazul concursului de infracțiuni, în ipoteza în care s-au stabilit numai pedepse cu amendă, cuantumului fiecărei amenzi se determină prin sistemul zilelor-amendă, în temeiul art. 61 alin. (2) din Codul penal, prin înmulțirea sumei corespunzătoare unei zile-amendă cu numărul zilelor-amendă.

În conformitate cu dispozițiile art. 61 alin. (3) teza I din Codul penal, numărul zilelor-amendă se stabilește potrivit criteriilor generale de individualizare a pedepsei. Fiind determinat pe baza criteriilor generale de individualizare a pedepsei și, în consecință, reflectând gravitatea infracțiunii și pericolozitatea infractorului (așa cum se prevede în partea introductivă a art. 74 din Codul penal), numărul de zile-amendă stabilit pentru fiecare infracțiune concurrentă constituie un element al sistemului zilelor-amendă care nu poate fi modificat, în cadrul operațiunilor pe care le implică aplicarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal, ci trebuie să se regăsească în rezultatul acestor operațiuni.

Prin urmare, în caz de concurs de infracțiuni, în ipoteza în care suma corespunzătoare unei zile-amendă stabilită pentru infracțiunile concurente este diferită, pedeapsa rezultantă se determină astfel:

— se cumulează pedeapsa amenzii celei mai grele cu sporul de o treime din totalul celorlalte amenzi stabilite;

— se determină numărul de zile-amendă, prin cumularea numărului celui mai mare al zilelor-amendă stabilite pentru o infracțiune cu sporul de o treime din totalul zilelor-amendă stabilite pentru celelalte amenzi. Această operațiune este de natură să asigure o stabilire corectă, întrucât în ipoteza cumulării numărului de zile-amendă care nu ar fi cel mai mare, ca de exemplu în cazul unui concurs alcătuit din două infracțiuni, dacă pentru amenda cea mai grea s-a stabilit un număr de 100 de zile-amendă, iar pentru cealaltă amendă s-a stabilit un număr

de 300 de zile-amendă, numărul de zile-amendă corespunzător pedepsei rezultante ar fi mai mic decât numărul de zile-amendă stabilit pentru una dintre infracțiunile concurente (100 de zile amendă cu 100 de zile-amendă — 1/3 din 300 de zile-amendă, rezultând un număr de 200 de zile-amendă), ceea ce contravine tratamentului sancționator al concursului de infracțiuni. Ca atare, rezultând un număr mai mic al zilelor-amendă s-ar ajunge ca acesta să fie sancționat mai blând decât una dintre pedepsele componente. Prin urmare, în determinarea numărului de zile-amendă din structura rezultantei se va avea în vedere numărul de zile-amendă cel mai mare;

— se stabilește suma corespunzătoare unei zile-amendă, prin împărțirea cuantumului pedepsei rezultante a amenzii la numărul de zile amendă rezultante. În ipoteza eventuală a unei sume cu zecimale, se va avea în vedere doar suma numerelor întregi, ignorându-se zecimalele.

În cadrul operațiunilor pe care le implică aplicarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal nu pot fi modificate nici cuantumul amenzii stabilite pentru fiecare infracțiune concurentă exprimat în lei și nici numărul zilelor-amendă stabilit pentru fiecare amendă, care trebuie să se reflecte în numărul zilelor-amendă stabilit pentru pedeapsa rezultantă.

În raport cu cele mai sus menționate, Înalta Curte de Casație și Justiție va admite sesizarea formulată în cauză, ca urmare a interpretării sistematice a dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) raportate la art. 61 alin. (1) din Codul penal, așa încât calculul pedepsei amenzii în caz de concurs de infracțiuni, în situația în care suma corespunzătoare unei zile-amendă stabilită pentru fiecare infracțiune concurentă este diferită, are la bază următorul mecanism: se cumulează pedeapsa amenzii celei mai grele cu sporul de o treime din totalul celorlalte amenzi stabilite; se determină numărul de zile-amendă, prin cumularea numărului cel mai mare al zilelor-amendă stabilite pentru o infracțiune cu sporul de o treime din totalul zilelor-amendă stabilite pentru celelalte amenzi; se stabilește suma corespunzătoare unei zile-amendă, prin împărțirea cuantumului pedepsei rezultante a amenzii la numărul de zile-amendă rezultante.

Unicul element care poate fi modificat în cadrul operațiunilor menționate este suma corespunzătoare unei zile-amendă, întrucât, în conformitate cu dispozițiile art. 61 alin. (3) teza a II-a din Codul penal, „cuantumul sumei corespunzătoare unei zile-amendă se stabilește ținând seama de situația materială a condamnatului și de obligațiile legale ale condamnatului față de persoanele aflate în întreținerea sa”. În consecință, nereflctând gravitatea infracțiunii și pericolozitatea infractorului, suma corespunzătoare unei zile-amendă constituie un element al sistemului zilelor-amendă care poate fi modificat.⁹

În susținerea mecanismului de stabilire a pedepsei în cazul concursului de infracțiuni în ipoteza stabilirii numai a pedepselor cu amendă, interpretarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal numai la art. 61 alin. (1) din același cod, nefiind incident alin. (6) al aceleiași norme, se circumscrie interpretării sistematice, și nu celei analogice.

Opțiunea pentru soluția prezentată se întemeiază pe separarea elementelor sistemului zilelor-amendă care nu pot fi modificate în cadrul operațiunilor pe care le presupune aplicarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal de elementele asupra cărora pot opera modificări în cadrul aceluiași operațiuni.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția I penală, în Dosarul nr. 792/1.748/2019, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: *„Interpretarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal cu privire la calculul pedepsei amenzii în caz de concurs de infracțiuni, în situația în care suma corespunzătoare unei zile-amendă stabilită pentru fiecare infracțiune concurentă este diferită.”*

Stabilește că, în interpretarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. c) din Codul penal, în caz de concurs de infracțiuni, în ipoteza în care suma corespunzătoare unei zile-amendă stabilită pentru infracțiunile concurente este diferită, pedeapsa rezultantă se determină astfel:

- se cumulează pedeapsa amenzii celei mai grele cu sporul de o treime din totalul celorlalte amenzi stabilite;
- se determină numărul de zile-amendă, prin cumularea numărului celui mai mare al zilelor-amendă stabilite pentru o infracțiune cu sporul de o treime din totalul zilelor-amendă corespunzătoare celorlalte amenzi;
- se stabilește suma corespunzătoare unei zile-amendă, prin împărțirea cuantumului pedepsei rezultante a amenzii la numărul de zile-amendă rezultante.

Obligatorie de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, potrivit art. 477 alin. (3) din Codul de procedură penală.

PREȘEDINTELE SECȚIEI PENALE
A ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
judecător **DANIEL GRĂDINARU**

Magistrat-asistent,
Raluca Florentina Nemeșu

⁹ Florin Streteanu, Daniel Nițu, *op. cit.*, p. 127—129; autorii prezintă două soluții posibile pentru ipoteza în care, în cazul amenzilor stabilite pentru infracțiuni concurente, suma corespunzătoare unei zile-amendă este diferită. Autorii arată că soluția mai sus expusă și propusă chestiunii de dezlegare presupune aplicarea prin analogie a dispozițiilor art. 61 alin. (6) din Codul penal, analogie care, neoperând în defavoarea inculpatului, nu contravine principiului legalității.

În opinia exprimată, soluția susținută nu presupune aplicarea prin analogie a dispozițiilor art. 61 alin. (6) din Codul penal, chiar dacă această analogie este permisă, ci se întemeiază pe imposibilitatea admiterii unei neconcordanțe între numărul zilelor-amendă stabilit pentru fiecare infracțiune concurentă și numărul zilelor-amendă stabilit pentru pedeapsa rezultantă a amenzii.

O a doua soluție, pe care autorii o apreciază ca fiind preferabilă, constă în „determinarea cuantumului corespunzător unei zile-amendă ca medie ponderată a cuantumulor stabilite în cazul pedepselor individuale, determinând apoi numărul de zile-amendă pornind de la acest cuantum”.

În plus, din calculul prezentat de autori prin aplicarea ambelor soluții într-un exemplu au rezultat un număr mai mic de zile-amendă și un cuantum mai mare al sumei corespunzătoare unei zile-amendă, iar potrivit soluției apreciate ca fiind preferabilă de către autori au rezultat un număr mai mare de zile-amendă și un cuantum mai mic al sumei corespunzătoare unei zile-amendă.

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2020 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2020 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	70 lei/an
--	-----------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
 IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
 și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
 (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
 Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
 Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
 bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
 Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

